

GÖZLEM DEFTERİNİZDEN

Kent ekosistemiyle, orman ekosistemi arasındaki farkları gözlemleyin.

Adres: TÜBİTAK Bilim Çocuk Dergisi Gözlem Defterinizden Köşesi
Atatürk Bulvarı/No: 221/06100/Kavaklıdere/Ankara

İki İğneyle Neler Neler Yapılabilir?

Bir gün okulumuzun laboratuvarında ısınan maddelerin genişliğini kanıtlamak üzere bir deney yapacaktık. Bu deney için "gravzant halkası" adı verilen

metal bir topla, bir çemberden oluşan düzeneği kullanacaktık. Ancak, laboratuvarında gravzant halkasının yerinde olmadığını gördük. Heyecanımız yarım kalmıştı. Yine de bu deneyi başka bir şekilde yapabileceğimizi düşündük. Her kafadan bir ses çıktı. Öğretmenimiz çözümü bize bırakmıştı. En ilginç çözüm uygulamaya konulacaktı. Birden beynimde bir şimşek çaktı, çözümü bulmuştum! Biri büyük, biri küçük iki dikiş iğnesi kullanarak ısınan maddelerin genişliğini gösterebilirdik. Öğretmenimiz ve arkadaşlarım düşüncemi beğendiler ve iki dikiş iğnesi bulup deneye başladık. Önce küçük iğneyi büyük iğnenin deliğinden sokmaya çalıştık. İğnenin ucu delikten biraz geçti. Sonra, küçük dikiş iğnesini ısıttık ve tekrar büyük iğnenin deliğinden geçirmeye çalıştık. Genleşip büyük iğnenin deliğinden geçmemesi gerekiyordu. Birçok deneme yaptık ve gerçekten de ısınan maddelerin genişliğini kanıtlamış olduk. Çok güzel bir deneydi.

Görkem Çökmez

Gazneliler İÖ / 5 - D / Sincan / Ankara

Limonlu Mürekkep

Bir gün bir deney yaptım. Deneyimde bir limon ve kürdan kullandım. Limonu bir çay bardağının içine sıktım ve kürdanı içine batırıp bir kâğıt parçasına yazı yazdım. Sonra kâğıdı kuruttum. Bu, biraz zaman aldı. Sonra kâğıdı aileme gösterip, orada yazan yazıyı okumalarını istedim. Okumaya çalıştılar, ancak bunun zor olduğunu söylediler. Ben de kâğıdı ütiledim. Yine ailemin yanına gittim. Bu kez yazıyı okuyabiliyorlardı. Çünkü, yazılar kahverengileşmişti. Birden aklıma bir soru takıldı. Bu yaptığım deneyde fiziksel değişim mi, kimyasal değişim mi olmuştu? Bunu kuzenime sordum. O, bu deneyde kimyasal değişim olduğunu söyledi. Ben başlangıçta değişimin fiziksel olduğunu düşünüyordum. Ancak, limon suyunun şeker, aminoasit gibi organik maddeler içerdiğini, bu maddelerin ısınca kahverengileştiğini öğrenince ikna oldum.

Eyüp Namıkaya

Özel Melike Pınar İÖ / 7 - A / Bursa

Düzelti

Geçen sayımızda, köşemizde yer verdiğimiz bir gözlemde bir arıcının, ellerine naftalin sürerek arıları uysallaştırdığından söz ediliyordu. Dergimizin yayımlanmasının ardından, arıları uysallaştırmak için naftalin kullanmanın geleneksel bir yöntem olduğunu ve naftalinin kanserojen bir madde olduğunun ortaya çıkmasından beri bu yola başvurulmadığını öğrendik. Bu bilgiyi sizlerle de paylaşmak istedik.

Bilim Çocuk

Canavar Kimmiş?

Bir yaz ayında babam ve annemle birlikte tatile, deniz kenarına gitmiştim. 6 yaşındaydım. Denizdeki birinci günümüzde kıyıya yakın yüzüyordum. Güneş batmak üzereydi. Birden bir canavar gördüm. Balınaya benziyordu. Korkuyla denizden fırlayıp kumsala çıktım. Oracıkta, güneşlenen babama heyecanla, bir solukta gördüklerimi anlattım. Babam, bana gülerek canavar olmadığı anlattı, bunu göstermek için birlikte denize girmemizi istedi. Birkaç dakika sonra babamla birlikte denize korkarak girdim. Gözlerimi canavarı gördüğüm yerden ayıramıyordum, suyu taniyordum. O gün ve sonraki günler aynı yerde denize girmeme karşın canavarı bir daha görmedim. Canavar, aklımdan çoktan çıkmıştı bile... Yaklaşık 15 gün sonra evimize geri döndük. Babam tatil fotoğraflarımızı yaptırdı. Hep birlikte tatil fotoğraflarımıza bakarken hayrete düştüm. Çünkü, bunlardan birinde canavarla göz göze geldiğim ve korktuğum an görüntülenmişti. Annem, babam ve ben şaşırıp kaldık. Heyecanla, onlara denizde gördüğüm canavarın fotoğrafı ile aynı olduğunu anlattım. O sırada denizde ilk gün yaşadığım korku ve heyecanı tekrar yaşadım. Daha sonra fotoğrafı dikkatle inceleyip anılarımızı tazelediğimizde, canavarın annem olduğu ortaya çıktı. Meğer, annem fotoğrafımı çekmek için kıyıya geldiğinde gölgesi suya düşmüş. Canavar, onun sudaki gölgesiymiş. Bu fotoğrafa da yansımış. Şu anda 9 yaşındayım. Yaşadığım bu anıdan, gözün yanılabileceğini, belgelerin doğruyu ifade ettiğini, gözlemlerimizde dikkatli olmamız gerektiği sonucunu çıkardım.

Bilim Çocuk Kurdu
Alihan Arıcıoğlu
Abdi İpekçi İÖO / 3 - F / Ankara

Turkuaz'ın Yavruları Oldu!

Balığım Turkuaz, lepistes türü, dişi bir balık. Geçenlerde hamile kaldı. Hamile olduğunu nereden mi anladım? Turkuaz'ın karnı şişti. Karnının arka tarafı zamanla siyahlaştı. Kısa bir araştırma yapıp bu belirtilerin hamileliğin habercisi olduğunu anladım. Tahminlerim doğru çıktı ve Turkuaz bir süre sonra yumurtladı. Birçok yavrusu oldu. Yavrulardan dolayı Turkuaz da, ben de çok mutluyuz.

Onur İbrahim Köylü
Meşkure Şamlı İÖO / 5 - C / İzmir

Toprak Dede

Okulumuza bir konuk gelecekti. Bu konuk, TEMA'nın kurucusu Hayrettin Karaca'ydı. Ona "Toprak Dede" ya da "Pamuk Dede" diyorlardı. Pamuk Dede denmesinin nedeni, bembeyaz saçları ve sakallarıydı. Toprak Dede denmesinin nedeniyse erozyon konusunda toplumun bilinçlenmesi için yaptığı önderlikti. Onun geleceği gün tüm hazırlıklar bitti. Bahçeye çıkıp gelmesini bekledik. Sonunda Toprak Dede geldi. Ona, çiçeklerimizi verdik. Sonra okulumuzun konferans salonuna geçtik.

Burada TEMA Vakfı ve doğayla ilgili konuşmalar yapıldı. Yeşil bir doğa için yapmamız gerekenler anlatıldı.

Biz geçtiğimiz yıl vakfa üye olmuş ve çok sayıda fidan dikmiştik. O gün de Toprak Dede okulumuzun bahçesine çınar fidanı dikti. Çok güzel bir gündü. Hepimiz, doğanın, ağaçların ne kadar değerli ve önemli olduğunu bir kez daha anladık.

Can Ziyade
Hasan Ali Yücel İÖO / 3 - A / Tarsus / Mersin